

1. Inleiding

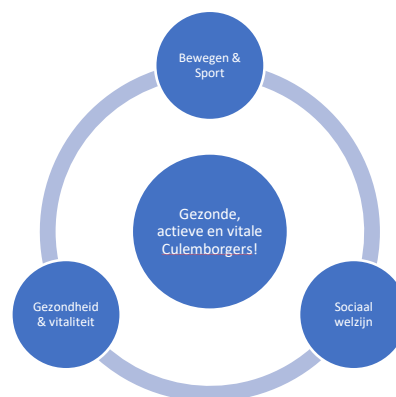
Het sport- en beweegakkoord van Culemborg!

Landelijk Sportakkoord II 'Sport versterkt'

Aanleiding voor dit herijkt Lokaal Sportakkoord in het landelijk Sportakkoord II. Het Hoofdlijnen Sportakkoord II is ondertekend door de uitvoeringsalliantie VWS, VNG/VSG, NOC*NSF en POS (Platform Ondernemende Sportaanbieders) op 14 december 2022. De strategische partners zetten nadrukkelijk de samenwerking voort met maatschappelijke partners op lokaal, regionaal en landelijk niveau om sport en bewegen in alle beleidsvelden een plek te geven en daarmee haar waarde te verzilveren. IZA partners, partners van het Nationaal Preventieakkoord, onderwijs- en kennispartijen zijn dan ook onmisbaar voor een succesvolle uitvoering van Sportakkoord II.

Samenwerking in Culemborg

De afgelopen jaren is er veel in gang gezet op gezondheid, preventie, een sterke sociale basis, sport, bewegen en cultuur. Om tot een integrale samenwerking te komen is het noodzakelijk om vanuit de verschillende domeinen met elkaar samen te werken. Veel interventies hebben een verband met elkaar en overlappen elkaar ook in de verschillende thema's (zie afbeelding). Verschillende organisaties zijn werkzaam op verschillende thema's en kunnen door samenwerken juist versterken en meer betekenen voor de inwoner van Culemborg.

Terugblik Lokaal Sportakkoord I

Het Culemborgse sportakkoord is tot stand gekomen in samenwerking met lokale sport- en beweegaanbieders, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en de gemeente. Bij aanvang gestart met 50 organisaties waarbij zich meer en meer organisaties hebben aangesloten. Het sportakkoord faciliteert samenwerking tussen diverse spelers op lokaal niveau. Op basis van ervaring uit Sportakkoord I is het uitgangspunt in Sportakkoord II de relatie en samenwerking tussen de gezondheidszorg en welzijn te vergroten want: sport versterkt!

Dankzij de bijdragen en inbreng van veel organisaties, verenigingen, bedrijven en actieve mensen uit Culemborg kunnen we trots zijn op de mooie initiatieven die er al zijn. Het enthousiasme, de betrokkenheid en de bereidheid van zoveel partijen om actief mee te doen, laten zien dat bewegen en sporten leeft binnen de samenleving. Zeker in de afgelopen periode is duidelijk geworden welke invloed bewegen en sporten heeft gezondheid en welzijn.

Dank voor de mensen en organisaties uit de sport, het onderwijs, de zorg, het welzijnswerk en het bedrijfsleven! Het resultaat van de samenwerking is meer dan een Sportakkoord; het zijn ook de eerste stappen om samen met elkaar als partners meer invulling te geven aan de ambities en concrete acties. Daaruit blijkt de maatschappelijke waarde van sport en bewegen die samengevat is in het Culemborgse Sportakkoord II.

Totstandkoming Lokaal Sportakkoord II

Om de integraliteit te realiseren in sportakkoord II is ervoor gekozen om brede domein-overstijgende werktafels te organiseren waarbij alle betrokken partners op het gebied van preventie, gezondheid, bewegen en sociale basis zijn uitgenodigd om mee te denken over wat er nodig is voor een gezond en actief Culemborg. Daarbij zijn ook thema's uit het Sportakkoord II besproken.

Daarnaast zijn er thema's uit het Landelijk Sportakkoord zijn die specifiek zijn voor de sport en daarom apart geadresseerd en uitgewerkt zijn. Hieronder vallen het vergroten van de zichtbaarheid en bereik van (top) sport een efficiënter gebruik van de sportinfrastructuur.

We zijn we met het kernteam en de ambassadeurs van het Lokaal Sportakkoord in gesprek gegaan om vooral te behouden wat goed is verlopen en te vernieuwen waar nodig. Deze terugblik heeft het volgende opgeleverd. Tijdens het Lokaal Sportakkoord I zijn mooie verbindingen ontstaan, er is gewerkt aan de vindbaarheid en zichtbaarheid van sport en bewegen door middel van een sport- en leefstijlmarkt, er is een website ontstaan en uiteraard mooie nieuwe projecten met nieuwe verbindingen tussen meerdere sectoren. Er is grote behoefte ontstaan een groter gestructureerd netwerk waarbij bewegen een plek heeft binnen de overige sectoren.

Waar staan en gaan we voor?

Sport en bewegen maakt ons fysiek en mentaal gezond, creëert saamhorigheid, biedt mogelijkheden voor talentontwikkeling, maar is ook gewoon een prettige vrijetijdsbesteding. Doel is dat iedereen in Culemborg de kans heeft zonder belemmering te sporten, te excelleren in sport of te bewegen en daar plezier aan te beleven. We inspireren zoveel mogelijk Culemborgers met de kracht van topsport en sport. Sportief bewegen is vanzelfsprekend voor iedereen die in Culemborg woont . De ambitie is dat iedere Culemborger zich welkom en veilig mag voelen om te ervaren wat sport en bewegen betekent.

Sport en bewegen verbindt. Bewegen, sporten en spelen zorgt voor ontmoeting, draagt bij aan integratie en houdt mensen fit en gezond. Dat is de verbindende kracht van ons samen.

Van ambities en doelen naar uitvoering

Tijdens werktafels en bijeenkomsten in de periode van maart tot en met mei 2023 zijn ambities en doelen vanuit Sportakkoord I geactualiseerd. Nu volgt de concrete uitwerking. Samen hebben we ambities benoemd die ertoe moeten leiden dat meer inwoners gaan bewegen voor een gezonder en prettiger leven. Daarvoor gaan betrokken partners meer en slimmer samenwerken. In het uitvoeringsprogramma zijn plannen opgenomen waar de gezamenlijke partners aan willen gaan werken. Voor concrete acties waar één (of meerdere) partners zich aan hebben verbonden kan gebruik gemaakt worden van het uitvoeringsbudget Sportakkoord II.

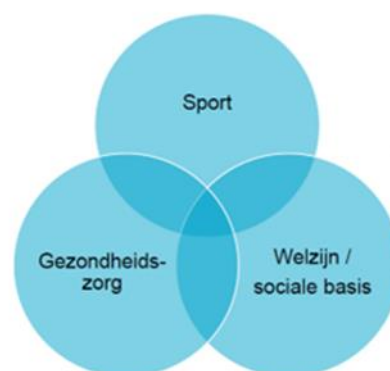
Het sportakkoord II is het beginpunt waarmee we samen hopen een goede (door) start te maken en in goede samenwerking de ambities kunnen vergroten en realiseren.

2. Ambitie voor gezond en actief leven in Culemborg

Dit Lokaal Sportakkoord II van Culemborg heeft plek in de brede ambitie voor een gezond en actief Culemborg. Dit is een ambitie waar vanuit verschillende sectoren domein-overstijgend aan wordt gewerkt. Deze gewenste samenwerking is ook duidelijk zichtbaar in de verschillende landelijke akkoorden die op het terrein van gezondheid, sport en bewegen zijn gesloten.

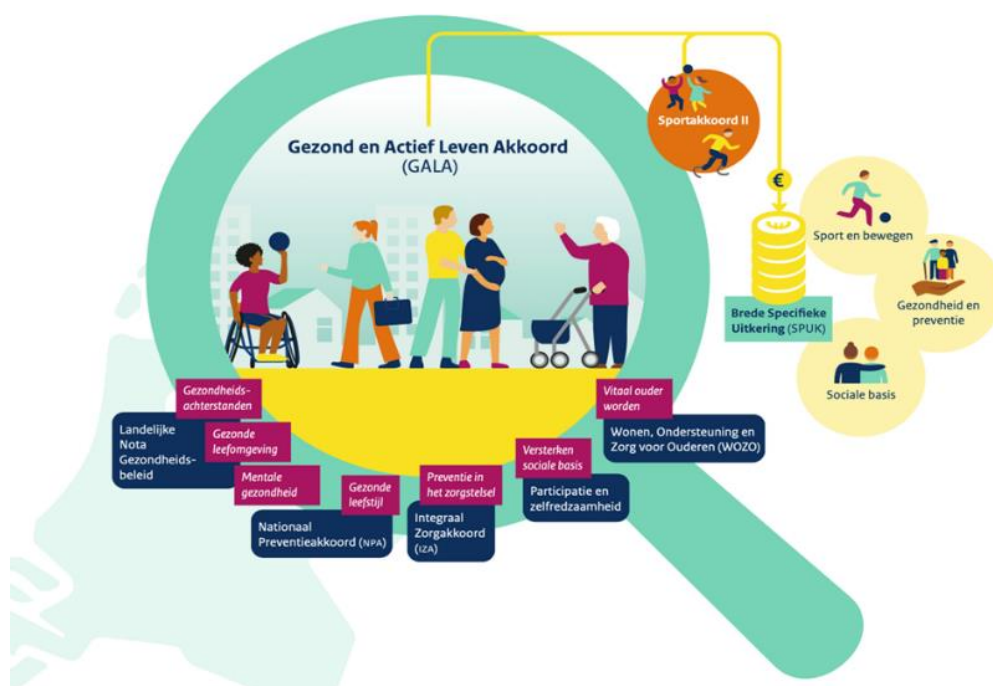
Landelijk sportakkoord II

Sportakkoord II 'Sport Versterkt' is een vervolg op het Nationaal Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland' en zet de beweging voort die vijf jaar geleden in gang gezet is. Gemeenten en samenwerkingspartners uit gezondheidszorg, onderwijs, sport en welzijn bouwen voort op de netwerken en samenwerkingen die lokaal tot stand zijn gekomen. Zij werken samen aan een sterke sport- en beweegsector waarin iedereen kan meedoen. In de periode 2023 – 2026 zal de nadruk meer liggen op een stevig fundament van kwalitatief sterke sportinfrastructuur, op een groter bereik van partijen die meedoen zodat nog meer mensen worden bereikt, en op meer zichtbaar maken van de betekenis van sport om de maatschappelijke waarde van sport en bewegen te benutten.

Samenwerken om de kracht van sport beter te benutten met één brede specifieke uitkering voor sport en bewegen, preventie en gezondheid

In februari 2023 heeft de Minister voor Langdurige Zorg en Sport brede specifieke uitkering (SPUK) gepubliceerd voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. Deze middelen ontvangt de gemeente om daarmee te kunnen werken aan de verschillende landelijke akkoorden die hierop aansluiten. Dit betreffen het Sportakkoord II, het Gezond en actief leven akkoord (GALA) en onderdelen van het integraal zorgakkoord (IZA).

Gezond en actief leven in Culemborg

Om concreet te maken welke verandering we in Culemborg willen bereiken en hoe we die willen bereiken, werken we in het lokale sportakkoord II met herkenbare opgaven die u terug zult lezen in dit akkoord. We zetten drie overkoepelende ambities voorop en gaan door op de goede basis die is gelegd met het vorige Sportakkoord. Binnen deze ambities is er samenhang tussen verschillende thema's, en samenhang tussen breedtesport en topsport. In dit akkoord gaat het over sporten en sportief bewegen. Er wordt een verbinding gelegd met andere trajecten, waaronder de Bewegalliantie en het Gezond en Actief Leven Akkoord.

3. Ambitie: Sport & bewegen voor iedereen in Culemborg

We werken samen aan een stevig fundament. De voorwaarden om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven, moet worden verbeterd. Dat gaat over de mensen, organisaties, cultuur en materiële voorzieningen in de sport. Een akkoord dat de gemeente, de sport en maatschappelijke organisaties bij elkaar brengt en zorgt dat de maatschappelijke waarde van sport en bewegen nog beter wordt benut.

Sportverenigingen en hun vrijwilligers vervullen hier een cruciale rol in. Culemborgers ontmoeten elkaar, werken aan een gezamenlijk doel, verhogen de saamhorigheid en creëren tegelijkertijd een aantrekkelijk sport- en beweegaanbod.

Sport en bewegen moet (nog) meer een onderdeel worden van het dagelijks leven; de voorwaarden om te kunnen sporten moeten verbeterd worden. De ambitie is dat iedere Culemborger zich welkom en veilig voelt om te ervaren wat sport en bewegen betekent. Belangrijke voorwaarden daarvoor zijn: kwalitatief sterke sportaanbieders die veilig en toegankelijk zijn voor iedereen.

We willen een grotere doelgroep bereiken - de niet sportende Culemborgers - en hen prikkelen om in beweging te komen. Daarnaast zou het goed zijn dat sport meer betekenis krijgt; in de zin van bevorderen van gezondheid, energie, plezier en zingeving in het dagelijks leven en een bijdrage levert aan het tegengaan van eenzaamheid en kansenongelijkheid. Sport & Bewegen krijgt hierdoor een bredere maatschappelijke positie. Passend en toegankelijk sportaanbod is een essentiële opgave en we bevorderen de kansengelijkheid om te kunnen sporten en bewegen.

Kader: Landelijk sportakkoord II 'Sport versterkt'

Hoofdpijnen Sportakkoord I

- ✓ **Met plezier bewegen voor iedereen staat voorop**
- ✓ **Meer Culemborgers gaan deelnemen aan een voor hen passend aanbod.**
- ✓ **Denk groot, start klein!**

Hoofdpijnen sportakkoord II:

- ✓ **Het fundament van de sport verder op orde** (*voorwaarden om te kunnen sporten en bewegen*)
- ✓ **Een vergroot bereik van sport en bewegen** (*meer mensen aanspreken en prikkelen, drempels verlagen*)
- ✓ **Meer zichtbare betekenis van (top) sport** (*energie, plezier en zingeving door sport zelf, tegengaan eenzaamheid en kansongelijkheid, bevorderen gezondheid ook d.m.v. de energie die uit topsport voortkomt*)

Deze hoofdpijnen sportakkoord II zijn uitgewerkt in zes thema's:

- Inclusie en diversiteit (voorheen: Inclusief sporten en bewegen)
- Sociaal veilige sport (voorheen: Positieve sportcultuur)
- Vitale sportaanbieders (voorheen: Vitale sport- en beweegaanbieders)
- Vaardig in bewegen
- Ruimte voor sport en bewegen (voorheen: Duurzame sportinfrastructuur)
- Maatschappelijke waarde van topsport (voorheen: Topsport die inspireert)

In het Landelijk Sportakkoord II zijn naast de hoofdpijnen ook de volgende 10 afspraken gemaakt:

1. Platform Ondernemende Sportaanbieders betrekken als partner
2. Verplicht: Lokaal Kernteam, coördinator sport en preventie, herijken lokale akkoorden
3. Onderzoeken van mogelijkheden voor: 1 loket voor clubondersteuning en rol adviseur lokale sport
4. Profielen uit Brede Regeling Combinatiefuncties gerelateerd aan ambities Sportakkoord II
5. Werken aan sociaal veilige sport
6. Verhogen kwaliteit sportsector
7. Vergroten samenhang breedtesport en topsport
8. Voorbeeldfunctie 30 gemeenten en 100 plekken waar ambities Sportakkoord II gerealiseerd worden
9. Sturing aan de hand van monitoring op de uitvoering
10. Werken aan toekomstbestendige sportinfrastructuur

4. Speerpunten & doelen met concrete acties

Sport en bewegen is voor iedereen in Culemborg. Minstens 75% van de Culemborgers voldoet aan de beweegnorm. Inwoners voelen zich mentaal en fysiek gezonder door te bewegen en ervaren dat bewegen preventief werkt. Zowel voor de jeugd, als voor volwassenen en ouderen zijn er voldoende mogelijkheden om te bewegen.

We maken we sport en bewegen aantrekkelijk en toegankelijk voor alle inwoners van Culemborg. De Culemborgse sporters en evenementen vormen een inspiratie voor de samenleving. De organisatie en aanbieders van sport en bewegen zijn toekomstbestendig, hebben duurzame en functionele voorzieningen en werken samen met de gemeente en zorgprofessionals om invulling te geven aan bewegen en sporten in Culemborg.

De zes thema's uit het landelijk Sportakkoord II (zie vorige pagina) en de Culemborgse ambitie hebben we voor Culemborg vertaald in vijf speerpunten met subdoelen en concrete acties:

- 1. Passend beweegaanbod.** Er is een passend, divers en toegankelijk beweegaanbod voor de verschillende doelgroepen in Culemborg
- 2. Sociaal veilig sporten.** Inclusief en sociaal veilig sporten is vanzelfsprekend; waarbij de kansengelijkheid wordt bevorderd.
- 3. Samenwerken aan sport & bewegen.** Sport en bewegen (voor alle leeftijden) is een belangrijk middel om doelstellingen op het gebied van zorg, welzijn, gezondheid en leefbaarheid te behalen. We versterken de samenwerking tussen sport en welzijn om te komen tot meer bewegen en sporten en ondersteunen gecombineerde leefstijl interventies. Aandacht ligt hierbij op het verstevigen van de basis: kwalitatief goede mensen, voldoende uitvoeringscapaciteit en een effectieve ondersteuningsstructuur voor sportaanbieders om doelen te bereiken.
- 4. Vitale sportaanbieders.** De organisatie en financiën van vitale aanbieders zijn toekomstbestendig en voorzieningen zijn duurzaam en functioneel.
- 5. Sport inspireert.** De Culemborgse (top) sporters en evenementen vormen een inspiratie voor de samenleving en de verbindende waarde van sport en bewegen met maatschappelijke doelen

Subdoelen	Concrete acties
1. Passend beweegaanbod	
Het beweeg -en sportaanbod is inzichtelijk en toegankelijk m.b.v. een sportloket; waar begeleiding en bemiddeling is naar een passend en (financieel) toegankelijk aanbod.	<ul style="list-style-type: none">- <i>Het beweeg- en sportaanbod in Culemborg voor alle doelgroepen is in beeld. De lokale sport is herkenbaar en heeft bruikbare informatie beschikbaar voor professionals en deelnemers.</i>- <i>De doelgroep die te weinig beweegt, wordt bereikt en de behoeftes gepeild.</i>- <i>krachten bundelen met tweedelijns professionals om een sluitende keten te vormen voor beweegstimulering van alle leeftijden.</i>- <i>Er worden meer toegankelijke en beweegvriendelijke openbare ruimten gecreëerd om te kunnen bewegen.</i>
Middels het programma school & omgeving verhogen sportdeelname en verlagen sportuitval bij jongeren in het VO.	<ul style="list-style-type: none">- <i>Proefperiode shuffle sports in 2023 tot 2024 om uitval in de sport in klas 1 en 2 van het VO te verlagen en doorstroming en kansengelijkheid naar bewegen te verhogen.</i>

<p>De buurtsportcoach en combinatiefunctionarissen van uit de BRC hebben een rol in de beweegzorg in Culemborg en lokale combinatiefunctionarissen worden ingezet binnen de thema's van het sportakkoord om invulling te geven aan maatwerk voor de toegankelijkheid van een divers aanbod.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Functie omschrijving buurtsportcoach maken. -Buurtsportcoaches werven. -Plan van Aanpak maken voor inzet buurtsportcoaches met structurele borging. -Positie / organogram over aansturing buurtsportcoach voor samenbrengen verschillende domeinen en bereik (0-100 jaar) te vergroten. <p><i>-Plan van aanpak combinatiefunctionarissen: We bekijken opnieuw de mogelijkheden samen met scholen en vitale aanbieders om de inzet binnen schooltijd van sportdocenten, combinatiefunctionarissen en deskundige trainers te optimaliseren in een passend aanbod om vaker te komen tot persoonlijk beweegadvies en interventie op maat.</i></p> <p><i>-Implementatie dynamische schooldag.</i></p>
2. Sociaal veilig sporten	
<p>Sport- en beweegaanbieders beschikken over deskundigheid en mogelijkheden om kwetsbare doelgroepen mee te laten doen en kansengelijkheid te bevorderen waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid geregeld is.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Deskundigheid ontstaat door het volgen van aanvullende trainingen / workshops vanuit welzijn en zorg (sportservices NOC/NSF). - Sportaanbieders werken met de basiseisen sociale vaardigheid middels de regeling VOG, Gedragscode Sport, Code Goed Sportbestuur, Vertrouwens-contactpersoon en Cursus of e-learning voor trainer-coaches; hiervoor wordt een Pva gemaakt. -Een positieve sportcultuur is onderdeel van het fundament (op orde) van breedtesport tot topsport is plezier en veiligheid de basis voor een leven lang bewegen. We ondersteunen sportverenigingen, professionele sport aanbieders en andere initiatieven om hiermee aan de slag te gaan. Dit kan zich richten op veiligheid, pedagogische vaardigheden van een trainer, duidelijke regels met een gedragscode, intervisie- of opleiding bijeenkomsten en ondersteuning voor bestuurders en verenigingen of een vertrouwenscontactpersoon.
3. Samenwerken aan sport & bewegen	
<p>De domeinen sport & bewegen, zorg, onderwijs, welzijn en cultuur worden met elkaar verbonden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Door middel van sport en bewegen ondersteunen gecombineerde leefstijl interventies voor alle leeftijden. -De kracht van sport en beweging verankeren in welzijn. -MHFA programma verankeren bij verenigingen en professionele sportaanbieders.
4. Vitale sportaanbieders	

<p>Culemborg heeft vitale sportaanbieders.</p>	<p><i>-Vitale sportaanbieders versterken onderlinge samenwerking versterken en zorgen voor een sterk fundament.</i></p> <p><i>-Plan van aanpak voor Organiseren van lokale verenigingsondersteuning & Clubkadercoaching.</i></p> <p><i>-We stimuleren alle partners van het sportakkoord gedragsregels op te stellen met een aannamebeleid voor vrijwilligers waarin een VOG een vast onderdeel van de voorwaarden is.</i></p>
<p>Toekomstbestendige sportinfrastructuur die uitnodigend, faciliterend en toegankelijk is voor iedereen.</p>	<p><i>-De sportinfrastructuur in Culemborg voor alle doelgroepen is in beeld waarbij efficiënt ruimtegebruik met praktische belemmeringen van sportvoorzieningen en exploitatiemodellen worden onderzocht om het gebruik te optimaliseren. Waar mogelijk faciliteren we sportaanbieders hier zelf een actieve rol in te nemen.</i></p> <p><i>-Plan van aanpak maken om Sociale, maatschappelijke en/of economische activiteiten vanuit sportvoorzieningen te laten plaatsvinden.</i></p>
<p>5. Sport inspireert</p>	
<p>Een stad met sportieve evenementen en inwoners die bijzondere prestaties leveren. Sport- en bewegen is daarmee ook een inspiratie voor anderen. <i>De samenhang tussen breedtesport en (top) sport wordt vergroot. Er komt meer aandacht voor waardevolle topsportprestaties en vergroten van de zichtbaarheid en bereik van de topsport, voor maatschappelijke doelen en om mensen te inspireren.</i></p>	<p><i>-Jaarlijks terugkerend "Feel Alife Event" met een combinatie tussen (top) sport en een gezonde leefstijl</i></p> <p><i>-In 2024 is er een sportgala.</i></p> <p><i>-In 2024 starten we met het opstellen van een evenementen agenda en onderzoeken en bouwen een meldingssysteem voor bijzondere prestaties in zowel breedte- als topsport welke wordt gepresenteerd op www.sportinculemborg.nl</i></p> <p>-</p>

5. Versterking van de uitvoeringskracht: hoe organiseren we dit in Culemborg?

De uitvoeringskracht van het lokale Sportakkoord is in grote mate afhankelijk van het draagvlak van onze sportaanbieders. Hierbij gaat het om alle sportaanbieders, verenigingen én commerciële sportaanbieders, van fitnesscentrum tot zwemschool. We streven ernaar dat 75% van de Culemborgers voldoet aan de beweegnorm door juist de mensen die niet bewegen meer te stimuleren in beweging te komen. Door samen te werken en te investeren in sportinfrastructuur, -kennis en -participatie kunnen we een gezonde en actieve samenleving creëren. We bundelen onze krachten om onze sportcultuur te versterken.

De Brede regeling Combinatiefuncties speelt ook een belangrijke rol bij de lokale uitvoeringskracht. Deze regeling heeft als doel om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen.

De kansen om gezondheidswinst te realiseren zijn groter wanneer de aanpak aan een aantal voorwaarden voldoet. Dit gaat over de uitgangspunten en de manier waarop wordt samengewerkt aan (de uitvoering van) een samenhangend plan voor sport, preventie en gezond en actief leven in Culemborg. Sport en bewegen zijn steeds minder doelen op zich en worden juist meer ingezet als middelen om maatschappelijke doelen te bereiken.

Om bij te dragen aan een Gezond en Actief Culemborg vraagt dit naast de concrete acties onze aandacht:

- Als sport- en beweegsector willen we meerwaarde bieden aan andere maatschappelijke domeinen. We zoeken hiervoor nadrukkelijk aansluiting bij de doelstellingen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord vertaald in een Gezond en Actief Culemborg.
- We besteden extra aandacht aan de cultuur bij de sportaanbieders, gericht op diversiteit, inclusie en normen en waarden. We zetten in op het ondersteunen van de sportaanbieders met een verenigingsondersteuner/clubkadercoach. Met plezier bewegen betekent ook dat dit (sociaal) veilig is. Hierbij is het ook van belang de basis te verstevigen met kwalitatief goede vrijwilligers maar ook met een effectief goede ondersteuningsstructuur voor sportaanbieders.
- We stimuleren sportaanbieders om vraag en aanbod van 0-100 jaar op wijk- of buurniveau goed op elkaar af te stemmen en samen te werken met onderwijs en welzijn. De uitvoeringskracht van sportaanbieders wordt versterkt door het inzetten van uitvoeringsbudget en via de BRC worden professionals ingezet.
- We willen graag een bijdragen leveren aan het tegengaan van eenzaamheid, het aanpakken van overgewicht, het bevorderen van (mentale) gezondheid door bij te dragen aan welzijn op recept en valpreventie en werken aan een sterke sociale basis.